

Eerste Informatienota 2021 voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Stand van zaken Wmo en jeugdhulp, Sociaal Wijkteam en Welzijn 1e halfjaar 2021

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de informatienota.

De huidige stand van zaken op hoofdlijnen

- **We blijven het stuur in handen nemen om de koers te behouden.** We houden grip en focus door goede analyses op inhoud en financiën. We vertalen dit door in beleid en uitvoeringsplannen
- **Waar mogelijk beïnvloeden we het zorggebruik om beter binnen de bestaande middelen uit te komen.** Op de onderdelen waar we geen invloed op uit kunnen oefenen beperken we ons tot gedegen analyses en prognoses op het gebruik en het te verwachten gebruik.
- **We hebben bezuinigingsmaatregelen passend binnen de bestaande wet en regelgeving.** We blijven kritisch kijken naar de gestelde maatregelen en scherpen aan waar kan, maar constateren dat er een eindpunt is bereikt van het stellen van nieuwe maatregelen als we de kwaliteit van zorg niet willen aantasten.
- **De coronacrisis speelt ons nog steeds parten.** Het einde van de crisis is nog niet in zicht. Dit betekent dat we nog langer een beïnvloeding van zorggebruik zullen zien, welke niet voorspelbaar is.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
19-12-2019	Beslisnota subsidie 2020 MeerVoorMekaar en Mee Gelderse Poort, Zaaknummer Z/19/39951
19-12-2019	Informatienota gemeenteraad Contracten Wmo en jeugdhulp 2020 gemeente Wijchen, Zaaknummer Z/19/039952
13-02-2020	Beslisnota Bezuinigingsvoorstel Wmo en jeugdhulp 2020, Zaaknummer Z/20/42891
28-05-2020	Informatienota Stand van zaken Wmo en jeugdhulp, Sociaal Wijkteam en Welzijn 2020 tijdens de Coronacrisis, Zaaknummer Z/20/045731
02-07-2020	Tweede informatie nota Stand van zaken WMO en jeugdhulp, Sociaal wijkteam en Welzijn 1 ^{ste} kwartaal 2020
17-09-2020	Derde informatie nota stand van zaken WMO jeugdhulp, sociaal wijkteam en welzijn 1 ^{ste} halfjaar 2020
20-04-2021	Beslisnota voor de gemeenteraad, 'Betaalbaarheid van goede zorg', Zaaknummer Z/21/060771

Aanleiding

Voor 2021 is toegezegd om de raad volgens de bestaande P & C-cyclus te informeren over de stand van zaken rondom de toegang, het zorggebruik en welzijn. Dat doen we in deze informatienota.

Gewenst resultaat

Het creëren van inzicht, beheersen en - waar mogelijk - terugdringen van de kostenoverschrijding op de onderdelen Jeugdhulp en Wmo in 2021, waarbij we de kwaliteit van zorg, welzijn en toegang op orde houden.

Toelichting

De raad heeft met de nota 'Betaalbaarheid van goede zorg' besloten een aantal bezuinigingsmaatregelen om te zetten naar beleid. Daarnaast heeft zij ingestemd met een aantal aanvullende bezuinigingsvoorstellen. Deze worden momenteel verder uitgewerkt en ingevoerd. In deze nota leest u de huidige stand van zaken met betrekking tot welzijn, toegang, WMO en jeugdhulp. We geven een prognose van de einde jaar verwachtingen. Dit doen we door inhoudelijk te duiden en dit cijfermatig te onderbouwen. Als laatste schetsen we een aantal ontwikkelingen die van invloed zijn op het jaar 2021. Om de nota leesbaar te houden zijn een aantal zaken in een bijlage uitgewerkt.

1: Nulmeting en eerste beeld 2021

De Nulmeting is in de maanden januari tot en met maart uitgevoerd. Dit hebben we gedaan door naar alle productgroepen te kijken zoals bijvoorbeeld begeleiding vanuit de Wmo en pleegzorg vanuit de Jeugdwet. Bij alle productgroepen is gekeken naar het gebruik van 2020, de actuele zorgpopulatie en is er een inschatting gemaakt op basis van inhoudelijke en cijfermatige analyse waar we op verwachten uit te komen eind 2021. Hierbij is onderscheid gemaakt in door gemeente beïnvloedbare zorg en onderdelen waar we geen invloed hebben.

WMO Nieuw:

We zien een dalende lijn in het gebruik van WMO nieuw. Dit komt door stringenter beoordelen door het sociale wijkteam, het beter toepassen van de kaders van WMO en doorgeleiden naar andere voorziening indien een grondslag hiervoor aanwezig is. Denk hierbij aan de WLZ (wet langdurige zorg) en de Zorgverzekeringswet. Ook heeft COVID-19 nog invloed, waardoor het mogelijk is dat inwoners liever geen gebruik maken van zorg.

WMO klassiek:

We zien een lichte stijging die past bij het beeld van langer thuis wonen van inwoners en de vergrijzing van het aantal inwoners. Als laatste benoemen we de invloed van het abonnementstarief. Dit vaste tarief voor de eigen bijdragen aan Wmo-voorzieningen is voor inwoners aantrekkelijker dan zelf financieren indien mogelijk.

Jeugdhulp:

We zien met name een stijging van gebruik in het laatste kwartaal van 2020. Deze stijging zet door in 2021. De grootse stijgers zijn jeugd GGZ en zorg met verblijf. Dit wordt veroorzaakt door de toenemende druk op jongeren en gezinnen door de corona maatregelen en de gevolgen hiervan. Als laatste zien we de stijging binnen zorg.

De inhoudelijke duiding en cijfermatige analyse leest u in *bijlage 1* het monitorverslag. Vanwege een storing in het datasysteem van de regio, wordt het monitorverslag in week 21 aangeleverd.

2: Bezuinigingsmaatregelen 2020

In onderstaand schema geven we een opsomming van de huidige bezuinigingsmaatregelen. Deze maatregelen zijn effectief gebleken en omgezet naar staand beleid. De resultaten van deze maatregelen zijn meegenomen in het nulbeeld. De budgetplafonds kennen nog geen of een beperkte financiële vertaling. Dit komt omdat we deze alleen toepassen bij zorg met verblijf in de regionale contracten. In deze contracten participeren we sinds januari 2021. We zien dit vooral als een maatregel om te kunnen beheersen en grip te hebben. Indien meer zorg nodig is, passend binnen de begrote contracten, moet hierover een weloverwogen besluit genomen worden. Dit betekent dat je als gemeente weet welke kosten je kunt verwachten. Het heeft een remmende werking omdat de zorgpartijen sturen op uitkomen binnen de middelen. Feit is wel dat kinderen met een noodzaak tot verblijf geplaatst moeten worden.

De bezuinigingsmaatregelen zijn onderverdeeld in 3 categorieën:

- ❖ cat. 1: Maatregelen gericht op de uitvoering;
- ❖ cat. 2: Beleidsmaatregelen die op korte termijn leiden tot het terugdringen van de kosten;
- ❖ cat. 3: Maatregelen gericht op transformatie en/of die meerjarig van aard zijn.

Maatregelen
Categorie 1
Verbeteren en stringenter toepassen van triage
Aanscherpen afwegingskader sociaal wijkteam
Verbeteren samenwerking onderwijs waardoor gebruik passend onderwijs en jeugdhulp middelen verbeterd
Uitbreiden SOH (specialistische ondersteuning huisartsen)
Uitbreiding schoolmaatschappelijk werk inclusief 5 gesprekken module
Categorie 2
Invoeren CTA (consultatie Toetsing en afhandeling) voor het sociale wijkteam
Aanscherpen kwaliteitseisen leveranciers
Aanpassen productbeschrijvingen
Vermindering van voorzieningen WMO en Jeugdhulp
Basispakket vrij toegankelijke voorzieningen uitbreiden.
Verbetering samenwerking front- en backoffice
Categorie 3
Invoeren budgetplafonds bij regionale contracten (zorg met verblijf)
Wachlijsten niet gebruiken als instrument, maar accepteren dat deze bij het instellen van budgetplafonds kunnen ontstaan
Kosten vermindering van dienstverlening (overname personeel MEE Gelderse Poort).
Omwickelen steunpunt (nog in ontwikkeling)
Versoberen huishoudelijke hulp (nog in ontwikkeling)

3: Bezuinigingsmaatregelen 2021

In onderstaand schema leest u de bezuinigingsmaatregelen die uw raad heeft vastgesteld met de nota 'Betaalbaarheid van goede zorg' (zaaknummer: Z/21/060771).

De inhoudelijke doorontwikkeling en financiële vertaling hiervan ziet u in *bijlage 2*.

In de bestaande monitoring volgen we deze maatregelen inhoudelijk en financieel. In de volgende informatienota worden de voorlopige resultaten verwerkt.

Maatregelen	Vanaf wanneer uitvoerbaar?
Categorie 1	
1.1. Aanpassing besliskader SWT	Doorlopend
1.2. Afbakening productniveau en indicatiestelling naar toereikend aanbod	Q2 2021
Categorie 2	
2.1. Aanpassing verordening WMO/Jeugdwet	Q2 2021
2.2. Regie op medische verwijzroute	Q3 2021
2.3. Positionering Wmo en Jeugdwetindicaties in relatie tot andere wet en regelgeving	Q3 2021
2.4. Maximeren begeleiding en dagbesteding	Q3 2021
2.5. Nieuw normenkader huishoudelijke hulp instellen	Q1 2022
2.6. Beleid ontwikkelen 'eigen kracht'.	Q3 2021
Categorie 3	
3.1. Verplicht eerst inzetten van vrij toegankelijk aanbod	Q3 2021
3.2. Ontwikkelen hybride gezinshuis	Q4 2021
3.3. Inrichten van een steunpunt voor lichte ondersteuningsvragen	Q3 2021

4: Ontwikkelingen Welzijn en Toegang (sociaal wijkteam):

Toegang (sociaal wijkteam):

In 2020 is hard gewerkt aan het beschrijven en verbeteren van de werkprocessen voor het sociale wijkteam (SWT). Dit heeft ervoor gezorgd dat het SWT zich beter gefaciliteerd voelt in kennis en ondersteuning. Daarnaast zijn zij slagkrachtiger geworden omdat werkprocessen zijn verbeterd en waar mogelijk vereenvoudigd. Dit zorgt ervoor dat de wachttijden zijn verkort en er meer ruimte is ontstaan voor preventie zoals spreekuren, informatiebijeenkomsten en groepsaanbod. Dit aanbod (*bijlage 3*) is samen met MeerVoormekaar ontwikkeld en wordt gezamenlijk uitgevoerd. We zijn trots op dit aanbod.

Het steunpunt is nog in ontwikkeling. Dit heeft vertraging opgelopen door de Corona crisis. MeerVoormekaar toont zich als een goede samenwerkingspartner door mede ontwikkeling en uitvoering te geven aan het vrij toegankelijk aanbod en door de inzet van de dorpsondersteuners. Voor dit laatste verwijzen we naar de beschrijving van MeerVoormekaar zie *bijlage 4*. Besluit over voortzetting en/of uitbreiding van dorpsondersteuners wordt bij vaststelling begroting genomen.

5: Financieel beeld

Via de beslisnota 'Betaalbaarheid van goede zorg' (Z/21/060771) en de 1e rapportage 2021 bent u op hoofdlijnen geïnformeerd over de Nulmeting 2D's 2021. Deze Nulmeting

2021 is het resultaat van meerdere inhoudelijke duidingsessies op basis van de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik en ontwikkelingen.

Deze nulmeting 2021 betreft ook financieel gezien een goed onderbouwde actualisatie van het verwachte beeld 2021:

	2021
Jeugd	€ -1.780.160
WMO	€ 265.677
	€ -1.514.483

Het betreft een bijstelling in jaareindeverwachting t.o.v. de primitieve begroting 2021 van de gemeente Wijchen. Details zijn terug te vinden in de monitorrapportage. Middels continue monitoring en duiding volgen we dit nauwgezet door het jaar heen.

Momenteel zijn de declaraties van de maanden januari en februari 2021 bekend. Deze standen zijn niet volledig en uit ervaring weten we ook niet representatief, voor het verloop van het gehele jaar. De gekozen integrale methodiek van duiding (alle zorgproducten en mede op basis van indicatie) die we bij de nulmeting hanteren, zorgt daarentegen wel voor volledigheid van cijfers.

Voorliggende informatienota heeft *geen* begrotingswijziging tot gevolg. Bijstellingen lopen via de reguliere P&C- cyclus. Middels de 2^e rapportage 2021 Wijchen worden de budgetten Jeugd en WMO nieuw conform nulmeting 2021 bijgesteld. De nieuwe bezuinigingsvoorstellen zoals die genoemd zijn in bijlage 2 zijn niet verwerkt in de nulmeting.

6: Relevante ontwikkelingen

Hulp bij het huishouden

De kosten voor de Hulp bij het huishouden stijgen de afgelopen jaren fors. Enerzijds door tariefsverhogingen: de gemeente betaalt een reëel tarief. Anderzijds door een toename van het aantal klanten en daarmee een toename van het aantal uren HH.

De toename van het aantal klanten wordt mede veroorzaakt door de aanzuigende werking van het abonnementstarief. Sinds de invoering van dit tarief betalen inwoners maximaal 19 euro per maand eigen bijdrage, ongeacht de hoogte van het inkomen. Momenteel worden scenario's uitgewerkt om meer grip te krijgen op de ontwikkeling van de uitgaven hulp bij het huishouden. Basis voor de scenario's is de introductie van een nieuw normenkader voor de hulp bij het huishouden. De scenario's worden in september aan u voorgelegd. Het gekozen scenario wordt in Q4 2021 geïmplementeerd, waarna de effecten vanaf 2022 merkbaar zullen zijn.

AEF

In 2021 stelt het rijk 613 miljoen beschikbaar naar aanleiding van de knelpunten die er zijn voor gemeente in het betaalbaar houden van de jeugdzorg. Dit zijn geen structurele middelen, maar een incidentele oplossing om te tijd te overbruggen tot het nieuwe kabinet en de VNG gesproken hebben over de structurele oplossingen en middelen. Van de 613 miljoen is 50 miljoen bestemd voor uitbreiding crisiscapaciteit jeugd GGZ, 70 miljoen voor afbouw separatie cellen en verkleinen woongroepen. 493 miljoen gaat als een algemene uitkering naar het gemeentefonds waarvan 255 miljoen is gereserveerd voor regie en inzet op wachtlijsten hoog complexe zorg. 238 miljoen is bedoeld als financiële ruimte voor gemeente om onder andere de SOH en andere lichte vormen van ondersteuning lokaal te regelen.

Coronamiddelen jeugd en Wmo

Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld als compensatie vanwege de effecten van de coronamaatregelen. Deze middelen zijn geormerkt voor specifieke doeleinden. Voor jeugd en Wmo dienen de middelen gebruikt te worden voor het perspectief van de jeugd, extra begeleiding kwetsbare groepen, inzet jongerenwerk, mentale ondersteuning van de jeugd, activiteiten/ontmoetingen jeugd en bestrijden eenzaamheid bij ouderen. De middelen worden ingezet in samenwerking met de lokale verenigingen en de welzijnsorganisatie MeerVoormekaar.

7: relevante beleidsontwikkelingen**Iedereen doet mee**

Sinds 2016 geldt het VN-verdrag handicap in Nederland. Het doel van dit verdrag is het verbeteren van de positie van mensen met een beperking. Onderdeel van dit verdrag is de verplichting om een Lokale Inclusieagenda te formuleren en uit te voeren. Dit gebeurt in samenwerking met mensen met een beperking en/of hun vertegenwoordigers.

De Werkgroep 'Iedereen doet mee' heeft de afgelopen tijd hard gewerkt aan de 'Iedereen doet mee' agenda. Deze agenda wordt op korte termijn aangeboden aan het college en de Raad.

Dementie vriendelijke gemeente

Eén op de vijf mensen in Nederland krijgt dementie. Veel mensen met dementie willen zo lang mogelijk thuis blijven wonen en mee blijven doen in de maatschappij. Net als voor iedereen, is het voor mensen met dementie belangrijk gewaardeerd te worden, zich nuttig te maken en activiteiten te blijven ondernemen die ze gewend waren. Ook is het belangrijk dat mantelzorgers gesteund worden.

In een dementievriendelijke gemeenschap (DVG) werken burgers, zorg- en welzijnsprofessionals, overheidsmedewerkers en dienstverleners uit de bedrijfssector en anderen samen aan deze belangrijke doelstellingen.

De Kerngroep Dementie draagt bij aan een meer Dementievriendelijke gemeenschap. Daarnaast loopt er in Alverna het project Mentality. Twee onderzoekers van de RadboudUMC brengen samen met werkgroepleden in kaart welke succesfactoren bijdragen aan een samenleving waarin iedereen met dementie mee kan doen. Door deze succesfactoren te kennen en in te zetten, kunnen we gericht werken aan een dementievriendelijke samenleving

GGZ in de wijk

Er wonen de komende jaren steeds meer mensen met een psychische kwetsbaarheid in onze wijken. Dit komt door het 'ambulantiseren' van de zorg. We bieden zo veel mogelijk thuis ondersteuning aan inwoners met een beperking. We proberen dus instroom te voorkomen. Ook stromen inwoners sneller uit zorg. Dit geldt voor beschermd wonen en de maatschappelijke opvang, maar ook voor ggz-behandeling. De gedachte hierachter is dat inwoners beter herstellen in hun eigen omgeving.

We bereiden ons voor op de gevolgen van de ambulantisering met de regionale 'sluitende aanpak'. Zo breidden we de openingstijden van het Meldpunt Bijzonder Zorg uit. En regelden we passend vervoer voor 'verwarde personen'.

Naast regionale afspraken en acties moeten gemeenten zelf ook aan de slag. We noemen deze aanpak 'ggz in de wijk'. We maken hierin afspraken met onze partners over extra

woonplekken. Maar ook over hoe we andere inwoners op deze groep voorbereiden (inclusie). We zorgen er daarnaast voor dat meer inwoners gebruik gaan maken van de bestaande inloop ggz. Verder organiseren we kennis over de ggz doelgroep dichtbij het Sociaal Wijkteam. Dit doen we bijvoorbeeld door een GGZ Wijkteam op te richten. We starten voor de zomer met de voorbereidingen op de invoering van dit team in Wijchen. In dit team werken professionals van GGZ-aanbieders samen met ambulante begeleiders uit de Wmo en ervaringsdeskundigen. Het team ondersteunt inwoners met een ernstige psychiatrische beperking. Bij de ondersteuning gebruikt het team eerst de kennis van ervaringsdeskundige en het welzijnsaanbod. Als er meer nodig is, zetten ze professionele ondersteuning in. Voordat we starten met het team leggen we aan de raad uit wat het team precies gaat doen. Hiervoor krijgt de raad in het vierde kwartaal een informatienota.

Nationaal Programma Onderwijs

Eerder dit jaar lanceerde het kabinet het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Het kabinet stelt 8,5 miljoen euro beschikbaar voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs. Elke school krijgt vanaf komend schooljaar geld om leerlingen heel gericht te helpen, ook op sociaal-emotioneel gebied. Scholen voeren op een zogenaamde 'schoolscan' uit. Dit is een probleem- en behoeftanalyse op leerling- en schoolniveau. Op basis daarvan maakt de school een beredeneerde en onderbouwde keuze uit passende interventies. Daarvoor is door het Nederlands Jeugdinstituut een menukaart samengesteld met bewezen effectieve maatregelen. Ook bekijkt de school met de schoolscan wat leraren nodig hebben om leerlingen zo goed mogelijk te ondersteunen of welke externe expertise nodig is. Dit leggen de scholen vast in een zogeheten schoolprogramma.

Uit het NPO krijgen ook gemeenten de komende 2,5 jaar extra geld. In juli wordt duidelijk hoe dit onder de gemeenten wordt verdeeld. Dit extra geld is bedoeld voor aanvullende activiteiten voor kinderen in de voorschoolse periode en in het funderend onderwijs. Dit kunnen activiteiten onder schooltijd zijn, maar ook daarbuiten. In samenwerking met scholen, kinderopvang, (jeugdgezondheidszorg), bibliotheken en andere partijen gaan we activiteiten aanbieden om de vaardigheden van kinderen op cognitief, executief¹, sociaal en emotioneel vlak aanvullend stimuleren. Gemeenten zorgen voor een lokale, integrale en meerjarige aanpak. We gebruiken daarvoor de bestaande overlegstructuren. Indien nodig breiden we deze qua samenstelling tijdelijk uit. Ook haken we zoveel mogelijk aan op bestaand beleid.

Bijlage(n):

- 1: Monitor Verslag nulmeting 2021 (komt in de nazending in week 21)
- 2: Financiële vertaling bezuinigingsmaatregelen 2021
- 3: Vrij toegankelijk aanbod SWT en MeerVoormekaar
- 4: Eerste resultaten dorpsondersteuners MeerVoormekaar

---

¹ De executieve functies zijn aansturende en controlerende functies voor je hele doen en laten. Zij komen bovenop de cognitieve functies. Ze beïnvloeden je gedrag en je leren. Die aansturing gebeurt grotendeels onbewust. Je gebruikt deze executieve functies vooral in nieuwe situaties en minder in situaties die je vaak meemaakt.